

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 711/2014-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. decembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Matejom Csenkym, Dolné Bašty 2, Trnava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 30 PP/51/2013 a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED] odmieta.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. júla 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 30 PP/51/2013 (ďalej len „napadnuté konanie“)

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ mal 16. mája 2013 podať na okresnom súde žiadosť o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Okresný súd mal uznesením č. k. 30 PP/51/2013-22 z 3. júla 2013 uvedenú žiadosť zamietnuť, avšak toto rozhodnutie Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 3 Tos/139/2013-35 z 24. septembra 2013 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd uznesením č. k. 30 PP/51/2013-46 z 20. novembra 2013 žiadosť sťažovateľa o podmienené prepustenie opätovne zamietol. Krajský súd však uznesením sp. zn. 3 Tos 19/2014 z 25. februára 2014 aj v poradí druhé uznesenie okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd mal pritom okresný súd zaviazaný na pribratie znalca z odboru zdravotníctva a farmácie do konania pre účely skúmania závislosti sťažovateľa od omamných látok. Uznesením č. k. 30 PP/51/2013-82 zo 17. marca 2014 mal okresný súd pribrať do konania [REDAKOVANÉ] a po tomto dni už podľa tvrdení sťažovateľa okresný súd vo veci nevykonal žiaden úkon.

Sťažovateľ uvádza, že postup okresného súdu, ktorý o žiadosti sťažovateľa na podmienené prepustenie právoplatne nerozhodol 1 rok, nemožno považovať za ústavne akceptovateľný, keďže na rozhodnutie o podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody Trestný poriadok ustanovuje lehotu 60 dní od jej doručenia. Týmto postupom okresného súdu sťažovateľ *„prakticky stratil možnosť na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, keďže koniec výkonu trestu má sťažovateľ v septembri 2014, teda o necelé 3 mesiace. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že Okresný súd Trnava nebol schopný*

rozhodnúť právoplatne o sťažovateľovej žiadosti za obdobie viac ako jedného roka. Navyše sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že Okresný súd Trnava je v predmetnej veci nečinný, keď od momentu vrátenie uvedenej veci Krajským súdom Trnava (február 2014) uplynuli viac ako 4 mesiace. Sťažovateľ je toho názoru, že Okresný súd Trnava bol povinný o jeho žiadosti opätovne rozhodnúť po vrátení veci Krajským súdom v Trnave v lehote 60 dní, čomu sa tak nestalo a doposiaľ súd I. stupňa vo veci nerozhodol.“.

Sťažovateľ zároveň tvrdí, že z právneho hľadiska jeho vec nemožno považovať za náročnú a jeho správanie v napadnutom konaní nespôsobilo žiadne prieťahy. Okresný súd však svojím postupom *„opakovane zavdal príčinu na to, aby jeho rozhodnutia boli Krajským súdom v Trnave zrušené a vrátené na nové rozhodnutie vo veci. Okresný súd Trnava v konaní nepostupoval účelne a hospodárne, čo vyústilo do vydania uznesení, ktoré boli v rozpore s platnými právnymi predpismi, teda sťažnostný súd ani nemal inú možnosť, ako opakovane napadnuté uznesenia zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konania.“.* Sťažovateľ síce 19. júna 2014 predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v konaní o svojej žiadosti podal, avšak uvedenú sťažnosť nevníma ako dostupný právny prostriedok nápravy. Uvedený zásah do označených práv považuje vzhľadom na termín ukončenia súdom uloženého trestu odňatia slobody za danej situácie za nereparovateľný.

Výšku požadovaného finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodňuje neprimeranosťou opísaných prieťahov v konaní, ktoré jeho život zásadne ovplyvnili. Tvrdí, že mu bola v dôsledku *„nezákonného postupu súdu... odňatá možnosť konať pred súdom a zároveň mu bolo odňaté právo na to, aby mohol byť prípadne podmiennečne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody. Prichádza však do úvahy možnosť, že by bolo jeho žiadosti o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody vyhovené a sťažovateľ mohol byť prepustený z výkonu trestu odňatia slobody a venovať sa svojmu rodinnému a pracovnému životu. Primerané finančné zadosťučinenie sťažovateľ považuje za potrebné priznať aj z dôvodu toho, aby súdy v SR bez akýchkoľvek problémov nemohli rozhodovať v lehotách aké im vyhovujú. Postup Okresného súdu Trnava považuje sťažovateľ za arbitrárny. Navyše je potrebné poukázať na skutočnosť, že daný skutkový stav*

nepriaznivo ovplyvňuje jeho psychický stav, ako aj celkový zdravotný stav, kedy v dôsledku tohto stavu sa zdravotný stav sťažovateľa rapídne zhoršil. V dôsledku nezákonného postupu Okresného súdu Trnava sťažovateľ prakticky stratil možnosť byť podmiennečne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody.“

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal vo veci takéto rozhodnutie:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ]... na súdnu ochranu, spravodlivé súdne konanie a prístup k súdu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a základné právo na prejednanie vecí v primeranej lehote a bez zbytočných prieťahov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru... postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod... 30PP/51/2013, porušené bolo.

2. Okresnému súdu Trnava vo veci vedenej pod sp. zn. 30PP/51/2013 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie... 10.000,- €, ktoré mu je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 284,08 €.. ktorú je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť k rukám jeho právneho zástupcu Mgr. Mateja Csenkyho... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti sťažovateľa je porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní o návrhu na jeho podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody vedenom pod sp. zn. 30 PP/51/2013.

1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd podľa svojej konštantnej judikatúry v prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní pred všeobecným súdom, vyžaduje, aby sťažovatelia preukázali, že ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podali sťažnosť proti porušovaniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v rámci sústavy všeobecných súdov.

Podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku ak je dôvodný predpoklad, že došlo k prieťahom v príprave prejednávania veci súdom, v určení termínu konania a rozhodnutia alebo k prieťahom vo vyhotovovaní súdneho rozhodnutia, ktorákoľvek zo strán môže podať prostredníctvom tohto súdu sťažnosť pre nečinnosť na nadriadený súd, aby určil primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu; ak sa nepostupuje podľa odseku 4, súd musí bez meškania túto sťažnosť pre nečinnosť zaslať spolu so spisom a svojím stanoviskom a so stanoviskom predsedu súdu nadriadenému súdu.

Podľa § 55 ods. 4 Trestného poriadku ak súd urobí úkony trestného konania uvedené v sťažnosti pre nečinnosť do pätnástich pracovných dní po jej doručení a informuje o tom sťažovateľa, hľadá sa na takúto sťažnosť pre nečinnosť ako na vzatú späť, ak tento sťažovateľ v priebehu piatich pracovných dní od doručenia oznámenia nevyhlási, že na svojej sťažnosti pre nečinnosť trvá. O tom ho treba poučiť.

Podľa § 55 ods. 5 Trestného poriadku o sťažnosti pre nečinnosť musí rozhodnúť senát nadriadeného súdu do piatich pracovných dní od prevzatia veci, pričom ju alebo zamietne, ak zo strany súdu nedošlo k prieťahom, alebo určí primeranú lehotu na uskutočnenie úkonu, ak je sťažnosť opodstatnená.

Podľa názoru ústavného súdu sťažnosť pre nečinnosť na nadriadený súd podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku treba považovať za účinný právny prostriedok ochrany základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prieťahmi v súdnom konaní

potvrďuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prieťahov a ustanovuje za také prieťahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b)].

V súvislosti s uvedeným ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Zo sťažnosti nevyplýva, že by sťažovateľ podal sťažnosť pre nečinnosť okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 30 PP/51/2013 podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku, a teda že by využil účinný právny prostriedok ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čo zakladá dôvod na odmietnutie tejto časti sťažnosti z dôvodu neprípustnosti (§ 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľ síce v sťažnosti tvrdí, že 19. júna 2013 podal sťažnosť podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), ktorou u predsedu okresného súdu namietal vzniknuté prieťahy v konaní o jeho žiadosti o prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, svoju sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy však ústavnému súdu zaslal už 2. júla 2014 (ústavnému súdu bola doručená 7. júla 2014), a to bez toho, aby vyčkal na odpoveď predsedu okresného súdu a poskytol okresnému súdu priestor na vykonanie opatrení smerujúcich k vybaveniu veci bez zbytočných prieťahov. Ústavný súd pritom dopytom na okresnom súde zistil, že okresný súd o jeho žiadosti o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody rozhodol uznesením č. k. 30 PP/51/2013-22 z 3. júla 2014, teda pred doručením sťažnosti ústavnému súdu. Označené uznesenie, ktorým bola jeho žiadosť zamietnutá, navyše potvrdil aj krajský súd uznesením č. k. 6 Tos/189/2014-109 z 25. septembra 2014.

Ústavný súd štandardne zastáva stanovisko, že takúto sťažnosť predsedovi súdu je potrebné v uvedených okolnostiach prípadu považovať zo strany sťažovateľov len za formálny úkon, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak takáto sťažnosť mohla mať, ak by sťažovateľ poskytol predsedovi okresného súdu primeranú lehotu na prijatie opatrení proti zbytočným prieťahom v napadnutom konaní (obdobne napr. II. ÚS 101/06, III. ÚS 137/07). Takéto využitie právneho prostriedku nápravy podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažovateľom preto nepredstavuje dostatočný časový priestor na poskytnutie možnosti napadnutému všeobecnému súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený jeho prípadnou nečinnosťou.

Ústavný súd preto konštatuje, že ústavnému súdu bola sťažnosť podaná v danom prípade predčasne, a to v čase, keď ešte nebolo možné dospieť k záveru, že by vyčerpanie právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv účinne poskytuje a na použitie ktorých bol oprávnený podľa osobitných predpisov, bolo bezúspešné a neprinieslo ním sledovaný cieľ. Keďže skutočné využitie všetkých účinných právnych prostriedkov nápravy nebolo v prípade preukázané, je dôvodné považovať sťažovateľom predloženú sťažnosť podľa čl. 127 ústavy pre porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy za neprípustnú podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd považoval sťažnosť za neprípustnú, aj pokiaľ ide o porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže aj jeho porušenie sťažovateľ odvodzoval od namietaných prieťahov v konaní, tvrdiac, že skôr, ako dôjde k vydaniu právoplatného rozhodnutia o jeho žiadosti o podmienene prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, sťažovateľ uložený trestu odňatia slobody vykoná.

Ústavný súd pripomína, že čl. 127 ústavy rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom systém tejto ochrany

je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Aj v prípade porušenia základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy okresným súdom mal právomoc preskúmavať postup okresného súdu krajský súd, a to na základe právneho prostriedku nápravy, ktorý zákon sťažovateľovi poskytuje. Ako už bolo uvedené, v danom prípade sťažovateľ tieto prostriedky nevyužil, a preto aj v tejto časti dospel ústavný súd k záveru, že sťažnosť podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde je neprípustná, na základe čoho ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Nad rámec uvedeného ústavný súd vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy pripomína, že podanie žiadosti o prepustenie z výkonu trestu odsúdeným v tomto prípade sťažovateľom ešte nezakladá automaticky právo byť podmienene prepustený z výkonu trestu odňatia slobody. Vzhľadom na to nemôže ústavný súd dospieť k záveru, že uvedeným predĺžením konania o žiadosti na jeho prepustenie z výkonu trestu nad zákonom ustanovenú lehotu došlo k porušeniu sťažovateľovho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy, keďže v čase rozhodovania okresného súdu o jeho žiadosti bolo sťažovateľovo základné právo na osobnú slobodu obmedzené právoplatným rozsudkom súdu vydaným v merite veci.

2. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé prejednanie záležitosti sťažovateľa v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Aj k namietanému porušeniu základného práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru malo dôjsť podľa sťažovateľa tým, že okresný súd nerozhodol o jeho návrhu na podmienene prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody v zákonom ustanovenej 60-dňovej lehote (§ 415 ods. 3 Trestného poriadku).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Pokiaľ ide o námietku porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným postupom okresného súdu, ústavný súd ju v súlade s konštantnou judikatúrou štrasburských orgánov ochrany práva kvalifikoval ako zjavne neopodstatnenú vzhľadom na neaplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na „konanie o udelenie podmieneného prepustenia“. Toto konanie sa totiž netýka rozhodnutia o „trestnom obvinení“ a ani o „občianskych právach a záväzkoch“ (pozri napr. rozhodnutia vo veciach: Plischke c. Rakúsko zo 7. marca 1964, X. c. Rakúsko z 23. mája 1966, X. c. Rakúsko z 19. júla 1966, X. c. Spojené kráľovstvo z 13. júla 1970, Helmut Aldrian c. Rakúsko zo 7. mája 1990).

Kritériom aplikovateľnosti čl. 6 ods. 1 dohovoru je materiálna povaha predmetu konania. Aplikácia uvedeného článku dohovoru prichádza do úvahy iba v prípade, že ide o konanie, v ktorom sa rozhoduje o „občianskych právach alebo záväzkoch“, prípadne o „oprávnenosti trestného obvinenia“. Nie je pritom rozhodujúce, či v okolnostiach konkrétneho prípadu rozhoduje všeobecný súd alebo iný orgán verejnej moci, a taktiež nie je rozhodujúca ani povaha zákona, ktorý upravuje predmet daného konania, rovnako tak ani povaha strán (účastníkov konania), resp. povaha právneho vzťahu, o ktorý v danej veci ide (IV. ÚS 241/07).

Keďže v konaní o návrhu na podmienené prepustenie sa nerozhodovalo o trestnom obvinení sťažovateľa v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (teda o vine a treste), tento článok dohovoru nie je na dané vykonávacie konanie aplikovateľný. Sťažnosť sťažovateľa je teda nezlučiteľná *ratione materiae* s čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ju bolo potrebné aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú (obdobne IV. ÚS 53/08, III. ÚS 156/2012).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. decembra 2014